

Vlaams
Parlement

stuk **2479** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 26 februari 2014 (2013-2014)

Gedachtewisseling

over het activiteitenverslag 2013 van de gouverneurs
voor wat hun Vlaamse opdrachten betreft

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Willy Segers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Marnic De Meulemeester.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem;
de heren Marnic De Meulemeester, Marc Vanden Bussche;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Marius Meremans, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Sas van Rouveroy, mevrouw Khadija Zamouri;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Verwelkoming door de commissievoorzitter	4
2. Toelichtingen door de gouverneurs	4
2.1. Uiteenzetting door de heer Lodewijk De Witte, gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant.....	4
2.2. Uiteenzetting door mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen.....	7
2.3. Uiteenzetting door de heer Herman Reynders, gouverneur van de provincie Limburg.....	11
2.4. Uiteenzetting door de heer Carl Decaluwé, gouverneur van de provincie West-Vlaanderen	13
2.5. Uiteenzetting door de heer Jan Briers, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen	16
3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	17
3.1. Tussenkoms van de heer Jan Verfaillie	17
3.2. Tussenkoms van de heer Sas van Rouveroij	18
3.3. Tussenkoms van de heer Bart Caron	19
3.4. Tussenkoms van mevrouw Patricia De Waele	20
3.5. Tussenkoms van mevrouw Els Robeyns.....	20
3.6. Tussenkoms van de heer Willy Segers	21
3.7. Tussenkoms van de heer Jan Durnez	21
4. Antwoorden van de gouverneurs.....	21
4.1. Antwoorden van de heer Lodewijk De Witte.....	21
4.2. Antwoorden van mevrouw Cathy Berx.....	22
4.3. Tussenkoms van de heer Jan Briers.....	24
4.4. Antwoorden van de heer Herman Reynders	25
4.5. Antwoorden van de heer Carl Decaluwé.....	25

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme hield op 4 februari 2014 een gedachtewisseling over het activiteitenverslag 2013 van de gouverneurs voor wat hun Vlaamse opdrachten betreft.

1. Verwelkoming door de commissievoorzitter

De heer *Marnic De Meulemeester*, commissievoorzitter, verwelkomt de gouverneurs en wijst er op dat de Vlaamse provinciegouverneurs nooit eerder voltallig vertegenwoordigd waren op een vergadering in het Vlaams Parlement.

De oorsprong van het bezoek ligt bij de afsprakennota die op 29 januari 2013 werd afgesloten tussen de Vlaamse partijen die deel uitmaken van de Vlaamse en de Federale Regering naar aanleiding van de benoeming van de gouverneur van Oost-Vlaanderen. In dat kader werd overeengekomen dat er een voorstel zou worden uitgewerkt teneinde de aanstellingsprocedure van de provinciegouverneur transparanter te maken, waarbij er ook ruimte zou worden gelaten voor een inbreng door de parlementsleden. In dat verband verwijst de voorzitter naar de conceptnota die de Vlaamse Regering heeft ingediend bij het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2397/1).

Verder werd afgesproken dat de provinciegouverneurs hun jaarlijks verslag zullen toelichten in het Vlaams Parlement, een eerste keer in januari-februari 2014 naar aanleiding van de jaarverslagen 2013. De gedachtewisseling van vandaag vloeit hieruit voort uit. Er werd aan de gouverneurs gevraagd dat zij voor hun presentatie het accent zouden leggen op hun Vlaamse opdrachten en ten minste zouden ingaan op de regioscreening, de coördinerende taak en het bestuurlijk toezicht. Daarnaast werd de gouverneurs de vrijheid gelaten om elk ander onderwerp in hun uiteenzetting te verwerken.

2. Toelichtingen door de gouverneurs

2.1. *Uiteenzetting door de heer Lodewijk De Witte, gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant*

De heer *Lodewijk De Witte* is verheugd dat de gouverneurs deze toelichting kunnen komen geven. Inzake de jaarverslagen heeft hij sinds zijn aanstelling in 1995 al een hele evolutie meegemaakt. Er is een tijd geweest dat de provinciegouverneurs uitvoerige verslagen dienden te maken over het geheel van hun functie, dus zowel over de federale als over de Vlaamse en de provinciale opdrachten. Enkele jaren geleden werd deze opdracht geschrapt. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wilde toen een hoofdzakelijk globaal verslag, over alle provincies heen. Nu dient elke gouverneur opnieuw een uitgebreid activiteitenverslag te brengen. Dat wordt als positief ervaren.

Zoals gevraagd zal hij ingaan op de drie materies die de provinciegouverneurs behandelen in opdracht van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, namelijk de regioscreening, de coördinatieopdrachten en het bestuurlijk toezicht. Tevens zullen een aantal specifieke aandachtspunten voor Vlaams-Brabant worden aangebracht.

De heer De Witte licht toe dat de gouverneurs naast hun Vlaamse taken ook een aantal federale opdrachten hebben, vooral op het vlak van veiligheid, en dat ze optreden als voorzitters van de bestendige deputatie, met adviserende stem. Op die manier blijven ze betrokken bij het provinciaal beleid. Het leggen van linken tussen de verschillende overheden is volgens de spreker de kern van de functie van provinciegouverneur. Een goed voorbeeld is de verkeersveiligheid.

Regioscreening

Er bestaan heel wat structuren op het intermediaire niveau, tussen het lokale en het Vlaamse. De vraag is gerezen of een vereenvoudiging mogelijk was, zowel voor de manier van samenwerken als voor de schaal van de samenwerking. De minister van Binnenlands Bestuur wilde dit proces mee laten bepalen door de lokale besturen. Aan de provinciegouverneurs is gevraagd om op dat vlak een coördinerende rol te spelen. Dat heeft geleid tot het begrip regioscreening dat opgenomen is in het witboek Interne Staatshervorming.

De regioscreening verloopt in drie fasen. In 2012 werden alle bestaande intermediaire structuren in kaart gebracht. De provinciegouverneurs hebben een eerste aanzet gegeven en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft dat verder uitgewerkt. De resultaten werden rondgestuurd naar de lokale besturen. Op basis van hun opmerkingen werd de inventarisatie begin 2012 afgerond. In een tweede fase wordt het huidige landschap geanalyseerd en geëvalueerd. De burgemeesters en OCMW-voorzitters hebben hun verwachtingen kunnen verduidelijken. Uiteindelijk zal de minister, op basis van de conclusies, een aantal acties kunnen formuleren.

Binnen dit proces wilde men nagaan of de gemeentebesturen voldoende leiding kunnen geven aan die samenwerkingsverbanden, of het mogelijk is ze eenvoudiger en efficiënter te structureren en of er nieuwe vormen van samenwerkingsverbanden moeten worden opgezet.

In de provincie Vlaams-Brabant blijkt er geen verband te bestaan tussen het aantal inwoners van een gemeente en het aantal samenwerkingsverbanden. Er zijn gemiddeld 49 samenwerkingsverbanden per gemeente. Daarbij worden alle samenwerkingsverbanden meegeteld, dus ook de samenwerking met De Lijn, hoewel dat geen reële impact heeft op het bestuur van de gemeente. Per gemeente zijn er gemiddeld tien tot vijftien samenwerkingsverbanden met een rechtstreekse impact op de werking van het gemeentebestuur. De meeste samenwerkingsverbanden zijn opgericht na 2000, ten gevolge van Vlaams beleid of op initiatief van een provinciebestuur. Soms gaat het om formele samenwerkingsverbanden die werden opgericht door de Vlaamse overheid, zoals de bekkenbesturen, of door de federale overheid, zoals de politiezones.

In Vlaams-Brabant functioneert slechts vijftien percent van de samenwerkingsverbanden volgens het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking. Al de rest zijn vzw's of organisaties die opgericht zijn op basis van een sectoraal decreet, een wet of een samenwerkingsakkoord. Soms, maar niet zo vaak, wordt er op provinciaal niveau samengewerkt. Vaak wordt er samengewerkt op het niveau van het arrondissement. Voor Vlaams-Brabant gaat het concreet over Halle-Vilvoorde enerzijds en Leuven anderzijds. Daarnaast zijn er nog een aantal samenwerkingsverbanden van gemiddeld zeven gemeenten.

Met het oog op de evaluatiefase van de regioscreening werd een vragenlijst opgesteld voor de gemeenten en de OCMW's. In Vlaams-Brabant heeft 72 percent van de lokale besturen die vragenlijst ingevuld, in voorbereiding op de gesprekken. Deze verkennende vergaderingen werden georganiseerd in zeven clusters van gemeenten. Deze clustering betekent geen voorafname van een toekomstige samenwerking tussen de gemeenten. Het was vooral de bedoeling een actief debat te voeren, wat niet mogelijk is in vergaderingen waarbij alle gemeenten aanwezig zijn. Over het algemeen waren alle gemeenten vertegenwoordigd, meestal met een politieke en een ambtelijke vertegenwoordiging. Met de vragenlijsten wilde men vooral de discussie afbakenen. Het ging altijd om een levendig debat, met een actieve deelname vanuit de gemeentebesturen. Daaruit is gebleken wat de huidige gemeentebesturen wensen op het vlak van intergemeentelijke samenwerking.

In Vlaams-Brabant zijn er ook een aantal parallelle trajecten, waarbij gemeenten worden samengebracht om te spreken over vormen van samenwerking. De regionale sociaal-economische overlegcomités (RESOC) organiseren bijvoorbeeld streektafels met groepen van gemeenten. De twee intercommunales, Haviland en Interleuven, voeren dergelijke gesprekken met de burgemeesters.

Bij de minister van Binnenlands Bestuur werd een synthesenota neergelegd waarin de aanpak van de evaluatiefase en de resultaten van de vragenlijsten en van de debatten werden beschreven. Op basis daarvan worden conclusies voorgelegd aan de minister. Op basis van de conclusies van de verschillende provincies kan de minister dan beleidskeuzes maken.

Coördinerende opdracht

De Vlaamse Regering heeft de provinciegouverneurs ook belast met een coördinerende opdracht. De Vlaamse overheidsdiensten redeneren blijkbaar vaak sterk vanuit het eigen beleidsdomein. Voor het realiseren van een geïntegreerd beleid was er een tegengewicht nodig. Daarom dienen de gouverneurs in te staan voor de coördinatie van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid in de provincies, de lokale besturen en de provinciale of arrondissementale diensten. Dat is uitgemond in een overlegplatform voor de gedeconcentreerde diensten. Daarbij brengen de gouverneurs verslag uit over hun coördinatieopdrachten. Ook de pijnpunten van de gedeconcentreerde diensten kunnen aan bod komen. Het is mogelijk om expertise uit te wisselen rond geïntegreerde werking. Op termijn is het de bedoeling om een denktank te realiseren rond geïntegreerde werking en goede praktijken van interbestuurlijk overleg en samenwerking.

In de specifieke coördinatie dossiers wordt er soms een aanbodgestuurde aanpak gehanteerd en soms een vraaggestuurde. Dit gebeurt altijd in interactie met de verschillende besturen. Er zijn verschillen in tijdsspanne en schaal. De gouverneur geeft een aantal voorbeelden van een langlopende coördinatie. Het Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Tewerkstelling (START) in de luchthavenregio, dat alle betrokken Vlaamse overheidsdiensten samenbrengt, loopt sinds 2004. Ook de bekkenbesturen of het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB) zijn een vorm van langlopend overleg. Dat laatste is een coördinatieplatform rond belangrijke investeringsprojecten.

Zowel een lokaal bestuur als een privépartner kan vragen om een initiatief te nemen. Het gaat vaak over projecten op het vlak van waterbeheer, mobiliteit en veiligheid, die om de een of andere reden geblokkeerd zijn, ook al is iedereen overtuigd van de noodzaak ervan. Concreet kan het gaan over een weg die op de grens van twee gemeenten ligt, over erosiebestrijding, over de aanleg van een overstromingsbekken, over ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) of over regionale bedrijvenzones. Het kan ook gaan om anticipatieve coördinatie. Nu de federale overheid beslist heeft om de citadel van Diest te ontruimen, is het belangrijk om de ontwikkeling van dit gebied af te stemmen op de sectorale visies van het Agentschap Natuur en Bos en van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Bestuurlijk toezicht

Een derde belangrijke Vlaamse opdracht van de gouverneurs is het bestuurlijk toezicht. Binnen die context krijgen de gouverneurs te maken met klachten van gemeenteraadsleden en van burgers. Het beeld van de klachten is tussen 2012 en 2013 nauwelijks veranderd. Slechts een beperkt aantal klachten leidt tot een optreden van het bestuurlijk toezicht.

Het aantal adviesvragen is wel sterk toegenomen. Veel gemeentebesturen vragen advies over de manier waarop ze hun inkomstenniveau op peil kunnen houden. Vroeger namen de gouverneurs op basis daarvan vaak initiatieven tot coaching van de besturen, maar op vraag van de minister van Binnenlands Bestuur is dat nu verschoven naar het niveau van de Vlaamse overheid. Uit het aantal adviesaanvragen blijkt echter dat veel gemeenten nog behoefte hebben aan coaching.

Ook de schorsingen behoren tot het domein van het bestuurlijk toezicht. Over het algemeen trekt de gemeente de geschorste beslissing in en neemt ze een nieuwe en betere beslissing. Slechts zelden wordt de beslissing gehandhaafd. De schorsingen van de voorbije jaren hadden niet allemaal te maken met klachten. Er zijn namelijk ook inzendingsplichtige dossiers.

Als specifieke aandachtspunten voor Vlaams-Brabant vermeldt de spreker tot slot de problematiek van de randgemeenten (taaltoezicht, oproepingsbrieven verkiezingen) en de benoeming van de burgemeesters in de faciliteitengemeenten.

2.2. Uiteenzetting door mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen

Mevrouw Cathy Berx merkt op dat de algemene bedenkingen van de heer De Witte over regioscreening, coördinatie en toezicht mutatis mutandis ook gelden voor de andere provincies. Daardoor kan zij focussen op die elementen die specifiek zijn voor de provincie Antwerpen. Zij verwijst naar de website van de provincie Antwerpen waarop de jaarverslagen voor 2011, 2012 en 2013 beschikbaar zijn.

Coördinerende opdracht

De coördinatieopdracht is een van de doorbraken van het witboek Interne Staatshervorming. De opdracht vloeit voort uit het besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 2011. Het is de bedoeling om de gedeconcentreerde Vlaamse buitendiensten beter op elkaar af te stemmen. Ook in Antwerpen wordt er gewerkt met een overlegplatform Vlaamse buitendiensten. De gouverneur moet proberen om te bemiddelen en te faciliteren in concrete dossiers.

Een belangrijk element is de communicatie tussen de verschillende instanties die een beroep kunnen doen op de coördinatietaak. De gemeenten werden daarover geïnformeerd via verschillende kanalen. Voor deze coördinatietaak werd een voltijdsequivalent (vte) aangeworven. Er wordt gestreefd naar een permanente interactie met de gedeconcentreerde buitendiensten en de andere administraties, via het overlegplatform, in individuele dossiers en bij de voorbereiding van werkbezoeken aan de gemeenten. Er is ook afstemming en samenwerking met de cel VIP (Vlaamse en strategische Investeringsprojecten).

Het generieke overlegplatform met de Vlaamse buitendiensten zorgt voor een permanente interactie waarbij de deelnemers elkaar formeel en informeel leren kennen. Dat platform komt minstens een keer per jaar samen rond grondgebonden dossiers zoals grote infrastructuurwerken. Het laatste grondgebonden overleg ging over het ontwerp van decreet betreffende complexe projecten en over de omgevingsvergunning. Het persoonsgebonden overleg wordt alleen bijeengeroepen als het nodig is.

Het initiatief tot een dossiergebonden coördinatie kan worden genomen door verschillende overheden, namelijk de Vlaamse Regering, de Vlaamse administraties, het provinciebestuur en de gemeentebesturen, maar ook door derden.

Het bekendste voorbeeld van een dossiergebonden coördinatie op initiatief van de Vlaamse Regering is Poort Oost, dat alle grote mobiliteitsdossiers omvat die ook deel uitmaken van het Masterplan Mobiliteit Antwerpen 2020, ongeacht de initiatiefnemer. Een tweede voorbeeld is dat van de Kleine Nete. Dat heeft te maken met de realisatie van sigma- en milieudoelstellingen in de agrarisch en ecologisch waardevolle vallei van de Kleine Nete. Op vraag van Vlaams minister Lieten werd er in de verschillende provincies een congres georganiseerd rond het thema kinderarmoede. In voorbereiding daarvan werden de verschillende OCMW's samengebracht. Dat is een langdurig project, in samenwerking met de gedeputeerde voor Welzijn. Op vraag van de minister van Binnenlands Bestuur loopt er een project rond pleisterplaatsen voor doortrekkers. Het is de bedoeling om dat op een evenwichtige manier aan te pakken, in overleg met de verschillende gemeenten. Het kan niet de bedoeling zijn dat deze groepen altijd in dezelfde gemeente moeten worden opgevangen. De generieke bekkenwerking heeft alles te maken met het decreet Integraal Waterbeleid. De provincie Antwerpen is verantwoordelijk voor het Netebekken. Ze werkt samen met Oost-Vlaanderen rond het Benedenscheldebekken en met Limburg rond het Maasbekken.

Er zijn ook coördinatiedossiers op vraag van de Vlaamse administratie. Vooreerst gaat het om acties in het raam van de bekkenbeheerplannen. In Mol-Postel gaat het om een dossier in het raam van het Provinciaal RUP Kempense Meren. In ruil voor de omzetting van de bestemming 'ontginningsgebied' van het provinciaal recreatiegebied Het Zilvermeer, eigendom van Sibelco, moet in een alternatief ontginningsgebied worden voorzien voor voormeld zandwinningsbedrijf Sibelco. Deze doelstelling moet worden verzoend met natuurdoelstellingen en de vrijwaring van zoveel als mogelijk landbouwgrond.

Veel aandacht gaat ook naar het inplanten van windturbines met het oog op een maximale inzet op hernieuwbare energie. De provincies willen hun steentje bijdragen tot het halen van Europese en Vlaamse duurzaamheidsdoelstellingen. Dat ligt echter niet zo eenvoudig. De ruimte in Vlaanderen en zeker in Antwerpen is erg schaars en de ruimteclaims en belangen zijn vaak tegenstrijdig. Bovendien is het verzet tegen windturbines groot of makkelijk te organiseren. Tegelijkertijd zijn er ook veel initiatiefnemers die los van mekaar willen investeren in windenergie. Er is dus nood aan coördinatie en afstemming om ervoor te zorgen dat het grootst mogelijk rendement wordt gerealiseerd in elk van de schaarse zones die in aanmerking komen voor de inplanting van windturbines op een zodanige manier dat de leefbaarheid en het landschap maximaal gevrijwaard worden. Op die manier blijft of wordt het draagvlak voor deze maatschappelijk belangrijke projecten zo groot als mogelijk. Ook vergunningstechnisch is de inplanting van windturbines bijzonder uitdagend.

Op vraag van het provinciebestuur nam de gouverneur een coördinatieopdracht op rond de Vlaams-Nederlandse delta. Dat is een samenwerkingsverband van drie Vlaamse en drie Nederlandse provincies, in de schoot waarvan ook het Zeehavenoverleg georganiseerd wordt. Cruciale thema's zijn onder meer de 'biobased economy', buis- en pijpleidingen enzovoort.

Een bijzonder dossier dat veel aandacht vergt, is dat van de sloop van het Antwerpse provinciehuis. De gouverneur dient te beslissen of de hoogbouw al dan niet mag worden gedynamiteerd. Samen met alle betrokkenen pleegt men momenteel overleg om na te gaan of de noodzakelijke randvoorwaarden vervuld zijn. Daarbij heeft men oog voor alle mogelijke risico's, onder meer rekening houdend met goede en minder goede vooral buitenlandse voorbeelden. Over het algemeen trekken dergelijke operaties veel toeschouwers. Daarmee moet rekening worden gehouden bij de voorbereiding.

Een aantal coördinatieopdrachten zijn opgenomen op expliciete vraag van gemeentebesturen. Ook hier waren er projecten rond windturbines. De gouverneur diende ook een rol te spelen in het kader van het festival Tomorrowland. Enkele dagen voor de start van het festival gaf het Agentschap Natuur en Bos een negatief advies voor het gebruik van de camping, in het raam van de soortenbescherming. In die omgeving bleek namelijk een zeldzame pad voor te komen. Dat probleem werd na grondig overleg opgelost. Ook de systematische werkbezoeken aan de gemeenten samen met de deputatie leiden altijd tot bijkomende coördinatieopdrachten en specifieke vragen.

Ook derden kunnen een beroep doen op de coördinerende tussenkomst van de gouverneur. Daarbij gaat het opnieuw om projecten rond windturbines, nieuwe, vaak buitenlandse, investeringen, ANPR (automatische nummerplaatherkenning), om de radiocommunicatie Astrid en om Tomorrowland. In het bijzonder de politie vraagt de opmaak van een provinciaal plan rond ANPR. De zendmast van Astrid op het oude provinciegebouw moest een andere plek krijgen. Mobistar en Base hadden een conflict met Tomorrowland over het plaatsen van gsm-masten.

Een specifiek grensoverschrijdend dossier heeft betrekking op een vraag van Baarle-Hertog. Bezorgd om de impact van de bestuurlijke reorganisatie en (ambtelijke) fusieoperatie in Nederland op de samenwerking tussen enclavegemeenten Baarle-Hertog, Baarle-Nassau en het bijzonder statuut van de enclavegemeenten, is een beroep gedaan op de tussenkomst van de gouverneur. Na de lokale verkiezingen in Nederland zullen de gouverneur en haar ambtsgeenoot van Noord-Brabant overleg organiseren over deze zorg en uitdaging.

Verder neemt zij een coördinerende rol op rond verkeersveiligheid en veiligheid in het algemeen. Zo richtte de gouverneur de Provinciale Adviescommissie Verkeersveiligheid provincie Antwerpen (PAVA) op, een samenwerkingsverband met alle partners en stakeholders rond verkeersveiligheid en infrastructuur. Verder werkte zij samen met collega De Witte mee aan de Vlaamse conferentie met betrekking tot de regionalisering van verkeersveiligheid. Ook de WODCA-acties (WODCA: Weekendongevallen door controles aanpakken) blijven een begrip. Nieuw is de SAF-studie (SAF: Samenwerking, Associatie, Fusie) met betrekking tot de samenwerking tussen de politiezones. Het is de bedoeling te zorgen voor een 'evidence based instrument' op grond waarvan de burgemeesters kunnen beoordelen of samenwerking – in de vorm van samenwerkingsovereenkomsten, associatie of fusie – tussen politiezones zal leiden tot welke effectiviteits- en efficiëntiewinst. Deze studie is mede geïnspireerd door de clustergesprekken in het raam van de regioscreening. Heel wat gemeenten drukten de wens uit om binnen een vaste cluster van gemeenten samen te werken op het brede terrein van veiligheid: civiele veiligheid (rampenplannen, delen rampenambtenaar), politionele veiligheid (politiezones, gemeentelijke administratieve sancties enzovoort) en brandweezorg. Het gaat hier om een samenloop van opportuniteiten waartoe ook de hervorming van het gerechtelijk landschap behoort.

Mevrouw Berx besluit dat het aantal dossiers stabiel is, maar dat de dossiers wel complexer, omvangrijker en meer langlopend worden. Er is blijkbaar een blijvende nood aan afstemming en coördinatie. Voor de dossiers rond windturbines is er nood aan doelstellingen, kader en taakstelling. Een proactieve, begeleidende, ondersteunende en resultaatgerichte aanpak is beter dan een beoordeling achteraf. Dat vergt een mentaliteitswijziging, rekening houdend met de capaciteit aan mensen en middelen. Het moet ook structureel verankerd worden. Een project- en procesmatige aanpak verdient de voorkeur.

Regioscreening

Nagenoeg alle gemeenten in de provincie Antwerpen hebben deelgenomen aan de evaluatie. Er zijn ook zeer goede clusterdebatten geweest. De indeling in clusters, met het oog op de clusterdebatten is gebeurd in overleg met de gemeenten. Sommige gemeenten heb-

ben deelgenomen aan twee verschillende clusters, omwille van hun intense samenwerking met gemeenten die ingedeeld werden in een andere cluster. Ook in de provincie Antwerpen zijn er een aantal parallelle trajecten van gemeentebesturen die al zeer intense vormen van samenwerking kennen en sneller willen evolueren.

In de provincie Antwerpen bleken alle gemeenten zonder onderscheid overtuigd te zijn van het nut van de regioscreening. Ze vinden het nuttig om grondig na te denken over de mogelijkheden en beperkingen tot samenwerking en de ideale randvoorwaarden met het oog op een efficiënte, effectieve en transparante intergemeentelijke samenwerking die blijvend aangestuurd wordt door de deelnemende gemeenten. De nood aan meer samenwerking hangt niet samen met de omvang van de gemeente. Er zijn nogal wat spontane parallelle trajecten. Bij het realiseren van een geïntegreerde samenwerking rond veiligheid dient men rekening te houden met de hertekening van de gerechtelijke arrondissementen en met de optimalisatie van de federale politie. Er is ook vraag en streven naar geïntegreerde samenwerking rond vrije tijd, cultuur, recreatie en toerisme.

Er is geen draagvlak voor een vaste schaal voor alle vormen van samenwerking. Veel gemeenten zijn vragende partij voor een verplichte integratie tussen gemeente en OCMW. Er is ook nood aan een niet-verplicht evaluatie-instrument aan de hand waarvan de gemeenten zelf kunnen uitmaken of en in welke mate de samenwerking tot efficiëntie- en effectiviteitswinst leidt. Er is vraag naar goede instrumenten om de gemeenteraadscommissie Intergemeentelijke Samenwerking beter vorm te geven. Bij rationalisering zou Vlaanderen en de provincie rekening moeten houden met de intergemeentelijke samenwerking zoals die van onderuit is gegroeid. Vlaanderen en de provincies mogen geen nieuwe vormen van intergemeentelijke samenwerking opleggen of vastknopen aan bijvoorbeeld de toekenning van subsidies. Voor de fusies van gemeenten is er gevraagd naar een biechtstoelprocedure om een discrete aanpak te garanderen.

Bestuurlijk toezicht

Inzake bestuurlijk toezicht zijn er voor de provincie Antwerpen drie opmerkelijke dossiers geweest: het Sinksenfoordossier, de structurele onbestuurbaarheid van Turnhout en de retributie voor de inschrijving van vreemdelingen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 was er een duidelijke stijging van het aantal klachten, onder meer over de samenstelling van de Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Ordening (GECORO). De deputaties zijn bevoegd voor het toezicht op grond van het decreet Ruimtelijke Ordening. Voor schendingen van het Gemeentedecreet kunnen de gouverneurs optreden. Dat moet beter op elkaar afgestemd worden.

Er is een daling van het aantal klachten rond personeel. Dat heeft te maken met de inkrimping van de personeelsbestanden. Het aantal adviesvragen over de samenwerking tussen gemeente en OCMW stijgt lichtjes. Er is veel discussie over de evaluatiesystemen, over de mogelijkheid om slecht functionerende personeelsleden te ontslaan en over het slecht functioneren van de decretale graden: secretaris en/of financieel beheerder. Er is ook een stijging van het aantal adviesvragen rond financiën, in het bijzonder met betrekking tot BBC (beleids- en beheerscyclus).

Het aantal klachten stijgt, het aantal schorsingen blijft vrij stabiel. Het aantal adviesvragen exclusief BBC gaat in stijgende lijn. Steden en gemeenten hebben kennelijk grote nood aan begeleiding en coaching op maat. Men speelt daar maximaal op in. Het aantal inzendingsplichtige besluiten kent een parallel verloop.

Beleidsaanbevelingen

De regelgeving met betrekking tot de districten moet beter worden afgestemd op de regelgeving met betrekking tot de stad Antwerpen. Er zijn een aantal vragen rond het concept van de structurele onbestuurbaarheid, de motivering van beslissing van de gemeenteraad waarin de structurele onbestuurbaarheid wordt vastgesteld en de procedure die best wordt gevolgd wanneer een beroep wordt gedaan op de bemiddeling door de gouverneur. Vele gemeenten sturen erop aan dat personen blij moeten geven van enig belang op basis van het decreet openbaarheid van bestuur. Tot slot is er een vraag naar een grotere eenvormigheid op het vlak van vereenvoudiging van de procedures en een verdere vermindering van de planlast. Gemeenten stellen immers terecht nogal wat verschillen vast tussen de beleidsdomeinen op het vlak van planlastvermindering en vereenvoudiging van procedures. Sommige sectoren, zoals het beleidsdomein sport, vragen veel meer informatie en details dan andere beleidsdomeinen waarin meer op hoofdlijnen kan worden gewerkt. De gemeenten vragen een zekere stroomlijning en uniformiteit. Omwille van de krappe timing verwijst de gouverneur voor een aantal andere punten naar de overgemaakte verslagen en de presentatie.

2.3. Uiteenzetting door de heer Herman Reynders, gouverneur van de provincie Limburg*Bestuurlijk toezicht*

Voor de cijfers inzake het bestuurlijk toezicht verwijst de heer *Herman Reynders* naar het jaarverslag. Het relatief geringe aantal schorsingen van gemeentelijke beslissingen heeft wellicht te maken met de cultuur bij de gedeconcentreerde diensten van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur om in goed overleg met de gemeenten op te treden. De gemeenten hebben de gewoonte om proactief advies in te winnen. Die cultuur moet zeker bewaard blijven.

De indruk bestaat dat de invoering van de BBC een gemakkelijke opdracht is geweest, maar dat is niet correct. Zonder de hulp van de provinciale diensten en van het hoofdbestuur van het Agentschap zouden de gemeenten er wellicht nooit in geslaagd zijn om de deadline inzake inwerkingtreding te halen.

Het opheffen van de provinciale pensioenkas, in het kader van de hervorming van de financiering ervan, was een zware opdracht voor de gouverneur. De reserves werden overgedragen naar de gemeenten.

De verkiezingen van oktober 2012 hebben blijkbaar een sterke invloed gehad op het aantal klachten, zowel vlak vóór de verkiezingen als het eerste half jaar daarna. Het toegenomen aantal klachten heeft echter niet geleid tot een toename van het aantal schorsingen of toezichtsmaatregelen. Vaak waren de klachten ongegrond of was de inhoud van de klacht onvoldoende zwaar. Een opmerking aan het desbetreffende bestuur volstond meestal om een oplossing te vinden.

Coördinerende opdracht

De algemene coördinerende rol van de gouverneurs is blijkbaar goed ingeburgerd. Soms kan de gouverneur enkel zorgen voor een doorverwijzing, soms wordt een vergadering samengeroepen, soms volstaat een telefoontje met een welbepaalde ambtenaar om een probleem op te lossen.

De opstart van het Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat, het SALK-dossier, heeft veel energie geleverd. Dat programma is opgestart naar aanleiding van de aankondiging van de sluiting van Ford Genk in oktober 2012. Het is de bedoeling om in een periode van vijf jaar tienduizend nieuwe jobs te creëren en een gemiddelde productiviteitsgroei van 1,1 procent te realiseren. Het welvaartsniveau van 2017 moet dat van 2011 evenaren. De evolutie van het aantal Limburgse starters moet opnieuw aansluiten bij het Vlaamse gemiddelde.

Naar aanleiding van dit dossier werd er aan een team van twaalf experts, onder leiding van professor Daems, de opdracht gegeven om de Limburgse economische situatie te analyseren. Op basis daarvan werden een aantal problemen op een rijtje gezet: een hoge werkloosheid, een onvoldoende ontsluiting, een gebrek aan innovatiekracht, een zwak ondernemerschap, een beperkte exportgerichtheid, een dalende deelname in innovatiekredieten, een scholingsachterstand en een dalend aantal starters. De hoge werkloosheid heeft niet alleen te maken met de sluiting van Ford Genk, maar ook met de grote aanwezigheid van de maakindustrie in Limburg die de voorbije jaren heel wat klappen heeft gekregen ten gevolge van de economische crisis.

Op basis van de studie is het SALK-uitvoeringsplan opgemaakt, in overleg tussen de provinciale overheid en de Vlaamse Regering. Dat plan zet in op acties op korte en op lange termijn. De structurele problemen waarmee de provincie kampt, moeten op een zo kort mogelijke termijn worden bijgestuurd. Er is een taskforce opgericht met vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de Limburgse sociale partners en de Limburgse politieke actoren. Op het niveau van de Vlaamse administratie werd er een directiecomité SALK geïnstalleerd waarin de betrokken Vlaamse administraties vertegenwoordigd zijn met het oog op de uitvoering en opvolging van de acties. De heer Reynders vertegenwoordigt de provincie Limburg. Ook de burgemeesters werden enkele keren samengebracht in het kader van SALK.

Een tweede belangrijk onderdeel van de coördinatieopdracht heeft te maken met de gewestelijke stedenbouwkundige vergunningscommissie (GSVC), een opdracht die afkomstig is van de Vlaamse Regering. In een regio met een hoge werkloosheid is het nog belangrijker dan elders dat nieuwe bedrijven of bedrijven die willen uitbreiden, snel een vergunning kunnen krijgen. In deze context sprak de minister-president van een zogenaamde ‘turbo-manager’. Het is namelijk de bedoeling de dossiers op turbosnelheid te laten vooruitgaan. Binnen de opdracht rond de GSVC dient de gouverneur in nauw overleg te staan met de bevoegde minister en met de VIP-cel binnen de Vlaamse administratie.

De heer Reynders heeft de drie Limburgse werkgeversorganisaties gevraagd om de knelpuntendossiers te signaleren. De dossiers die geblokkeerd zijn omwille van een bouw- of milieuvergunning, zijn goed voor een kleine duizend arbeidsplaatsen. De volgende dossiers stonden op de agenda: de vestiging van Ikea in Hasselt, waar vier- tot vijfhonderd jobs zouden worden gecreëerd, de uitbreiding van Nike, die voor vijfhonderd bijkomende arbeidsplaatsen zou zorgen, de komst van Hyundai in Tessenderlo, het vakantieproject Twin Properties in Houthalen-Helchteren, de uitbreiding van Essers in Genk, de diverse knelpuntendossiers die werden aangebracht door de werkgeversorganisaties, de toeristische verblijfsprojecten, waarvan het belangrijkste zou kunnen zorgen voor 1250 jobs, en ten slotte de vergunningen rond infrastructuurwerken, waarvan het meest gekende dossier dat van de Limburgse Noord-Zuidverbinding is.

Naast deze twee grote coördinatieopdrachten zijn er nog een aantal opdrachten van lokaal belang. Op vraag van de gemeente Leopoldsburg loopt er een coördinatieopdracht rond de herbestemming van het vroegere militaire domein. Er is ook het dossier van de herbestemming van een oud administratief centrum in Hasselt als universitaire campus,

een project rond windmolens in Dilsen-Stokkem en een coördinatieopdracht tussen veiligheidsdiensten en welzijnsdiensten in Houthalen-Helchteren, in overleg met het kabinet van minister Bourgeois. Men speelt ook een coördinerende rol in het project rond kinderarmoede.

De gouverneur probeert ook een aantal goede praktijken voor te stellen aan de gemeentebesturen tijdens informatiesessies. Daarbij ging het over de omgevingsanalyse van de BBC en over de werking van de autonome gemeentebedrijven (AGB). In samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) werd er voor de gemeentesecretarissen een informatiedag georganiseerd rond het belang van samenwerking tussen de lokale besturen. In opdracht van minister Crevits werd gewerkt aan het herlokaliseren van een achttal bedrijven die zullen onteigend worden voor de Noord-Zuidverbinding. Dit project is bijna afgerond.

Regioscreening

Voor de regioscreening sluit de heer Reynders zich aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers. In 2011 had de deputatie al aan Ernst & Young de opdracht gegeven tot een studie. Het was de bedoeling om na te gaan hoe de provinciale diensten de gemeenten beter kunnen ondersteunen en hoe men de gemeenten beter met elkaar kan laten samenwerken. Uit die studie is gebleken dat de besturen onder een aantal voorwaarden graag bereid zijn tot samenwerking. In Limburg heeft Brice De Ruyver een soortgelijke studie gemaakt over de samenwerking tussen de politiezones. De bevinding van die studie was dat men positief staat tegenover samenwerking, maar niet tegenover fusies.

Andere Vlaamse taken

Een belangrijke opdracht is de coördinatie van het integraal waterbeleid. Voor Limburg gaat dat over het Maasbekken en het Demerbekken. Na de aanpassing van het decreet in 2013 worden er nu nieuwe structuren opgezet. In dit verband dient de gouverneur samen te werken met Wallonië en Nederland en met de gouverneurs van de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant.

2.4. Uiteenzetting door de heer Carl Decaluwé, gouverneur van de provincie West-Vlaanderen

Regioscreening

De heer *Carl Decaluwé* merkt op dat de provincie West-Vlaanderen reeds een tijdlang vóór de opdracht van de Vlaamse Regering rond regioscreening heeft gewerkt binnen de bestuurlijke proeftuinregio's. Twee derden van alle West-Vlaamse gemeentebesturen zijn geëngageerd in een proeftuinregio. Het syntheseverslag werd overgemaakt aan de minister. Hij verwijst naar de minister voor inhoudelijke toelichting hieromtrent.

Overlegplatform Vlaamse buitendiensten

De aanpak van de coördinatieopdracht illustreert de heer Decaluwé met een aantal typevoorbeelden. De herinrichting van de grenspostsite in Rekkem is een voorbeeld van coördinatie tussen de verschillende buitendiensten van de Vlaamse Gemeenschap. Deze site kan een rol spelen in de aanpak van de grenscriminaliteit in de regio. Een tweede voorbeeld heeft te maken met het feit dat er in Frankrijk op zondag geen vrachtwagens mogen rijden, wat tot problemen leidt op de parkings op Vlaams grondgebied. Daarom wordt onderhandeld om te bekomen dat de vrachtwagens op Frans grondgebied zouden mogen rijden tot de eerstvolgende brug, waarna ze kunnen terugrijden naar een andere parking. Zo kan de parkeercapaciteit optimaal worden ingevuld.

Met het Overlegplatform Vlaamse buitendiensten, een expliciete opdracht van de gouverneurs en een onderdeel van de coördinatieopdracht, is men van nul begonnen. De Vlaamse ambtenaren hebben alle belang bij samenwerking rond de diverse dossiers. In het begin van zijn ambtsperiode diende de heer Decaluwé nochtans vast te stellen dat niet alle diensthoofden elkaar kenden. Hij organiseerde een eerste plenaire vergadering met alle betrokkenen, maar het bleek niet werkbaar om met één grote groep te vergaderen. Daarom werd de groep ingedeeld in een viertal clusters. Het gaat om grondgebonden en persoonsgebonden clusters. De cluster Landbouw en Visserij, Leefmilieu en Natuur komt twee tot drie keer per jaar samen. De cluster Economie en Onderwijs legt vooral de link tussen beide beleidsdomeinen. De afdelingshoofden van de cluster Mobiliteit, Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed hebben als centraal element dat ze vrij frequent adviezen geven rond bepaalde dossiers. Ten slotte is er de cluster Waterproblematiek. In het kader van de eerste cluster werd er vorig jaar gewerkt rond het thema handhaving en toezicht. De buitendiensten van de Vlaamse Gemeenschap moeten steeds meer taken vervullen met minder middelen. Daarom probeert men ervoor te zorgen dat ze bepaalde zaken gezamenlijk aanpakken, wat moet leiden tot efficiëntiewinsten. De mogelijkheden van samenwerking bij handhaving en vaststelling van inbreuken worden gedetermineerd door de situatiegebondenheid. In West-Vlaanderen worden de strafdossiers inzake milieu behandeld door het parket van Kortrijk, dat in oktober vorig jaar een provinciaal milieunetwerk opstartte om na te gaan op welke manier politie, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Milieu-inspectie en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) kunnen samenwerken.

De cluster Waterproblematiek heeft een andere finaliteit dan het bekkenbeheer. Bij een overstromingsprobleem twee jaar geleden merkte de provinciale waterbeheerder op dat de buffercapaciteit van de grachten langs de autosnelwegen best kon worden afgestemd op die van de andere waterlopen. Daartoe werd deze cluster Waterproblematiek in West-Vlaanderen opgericht. Dit overleg van het Agentschap Wegen en Verkeer met de verschillende waterbeheerders functioneert heel goed. Doordat de provincies nu ook bevoegd zijn voor de waterlopen van derde en tweede categorie speelt de provinciale dienst Waterlopen een belangrijke rol in de optimalisering van watercapaciteit met de aanwending van de langsgrachten van de gewestwegen. Die werkgroep staat in feite buiten de bekkencomités.

Uitgevoerde coördinatieopdrachten

Een keer per jaar mag de provinciegouverneur een rede uitspreken voor de provincieraad over een thema naar keuze. De heer Decaluwé heeft voor zijn eerste rede in december 2012 gekozen voor het thema armoedebestrijding. Dit liep zowaar samen met de vraag van minister Lieten dat de gouverneurs een coördinatieopdracht zouden opnemen op dat vlak.

Een gevoelig dossier is dat van de uitbreiding met 120 hectare van het Zwin. Het gaat om een compensatie voor de verdieping van de Schelde. De Oostkustpolders zijn de hoofdeigenaar van die gronden. Op dit ogenblik wordt er gewerkt aan een raamakkoord dat een antwoord moet bieden op de vraag wie wat betaalt. De gouverneur probeert dat te begeleiden, samen met de VLM.

Een andere coördinatieopdracht is de afstemming van de beleidsplannen van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) West-Vlaanderen met die van het provinciebestuur. West-Vlaanderen is nog altijd een textielprovincie, al is de tewerkstelling in die sector veel beperkter dan vroeger. Het textielonderwijs komt echter steeds meer onder druk.

Ook wordt er gewerkt rond de problematiek van de inburgering, het thema van zijn tweede rede 'Welkom in West-Vlaanderen'. Er zal onderzocht worden hoe de mensen die een inburgeringstraject hebben doorlopen de arbeidsmarkt nog beter kunnen leren kennen. Op dat vlak kan de VDAB een belangrijke rol spelen.

In het kader van de herdenking van de Groote Oorlog heeft de gouverneur het project van de Flanders Fields Memorial Garden, een project van de Vlaamse Regering, mee mogen coördineren. Hij heeft veel energie gestoken in de overhandiging van de Holy Soil en in de samenwerking tussen Britse en Belgische scholen. Uiteindelijk werd die grond, met de hulp van de Belgische marine, tot in het centrum van Londen gebracht en plechtig overhandigd aan de Britten. Op 25 maart zal de plechtige opening doorgaan in Londen.

De gouverneur vervulde ook een coördinatieopdracht rond de bestrijding van de reuzenberenklauw, een invasieve exoot die in West-Vlaanderen aan een snelle opmars bezig is en de inheemse flora bedreigt. De verschillende buitendiensten en waterbeheerders maken daar elk op hun eigen terrein werk van, maar echter nog niet in onderlinge afstemming. Daarom werden alle actoren samengebracht, werden de bestaande inventarisaties nog eens geïnventariseerd en werd er een aanspreekpunt gecreëerd. Er zal ook een pilootproject worden opgestart.

Een andere belangrijke opdracht is de coördinatie met betrekking tot Noord-Frankrijk. Het project rond de afwateringsproblematiek van de Moeren is momenteel nog lopende. De afwatering zal bij piekdebieten gebeuren in de richting van Duinkerke. In West-Vlaanderen zou er een doorsteek gebeuren naar het kanaal Veurne-Duinkerke. Het is vooral belangrijk dat de Vlaamse buitendiensten goed op elkaar afgestemd zijn naar tijdsefficiëntie. Men zou de Europese middelen voor dit project immers kunnen kwijtraken als de timing niet wordt gerespecteerd.

Bestuurlijk toezicht

Er is een sterke toename van het aantal klachten (269 in 2013 tegenover 182 in 2012) en adviesvragen (3047 in 2013 tegenover 2039 in 2012). Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 is er tamelijk veel commotie geweest rond benoemingen in intercommunales. De diensten van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur hebben dit echter op een behoorlijke manier kunnen afhandelen.

Bekkenbesturen

De heer Decaluwé is voorzitter van drie bekkenbesturen. Daarbij probeert hij te focussen op een aantal grote projecten die moeten vooruitgaan. Voor het Leiebekken werkt hij samen met de gouverneur van Oost-Vlaanderen.

Kustprovincie

De zee is eigenlijk de elfde provincie in dit land. Dat vergt heel wat coördinatie. De gouverneur van West-Vlaanderen is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de afsprakenregeling rond reddingen op zee. Hij zit ook de Kustwacht voor, waarbij zeventien verschillende Vlaamse en federale partners betrokken zijn. Tot op vandaag heeft Vlaanderen nog altijd de veiligste kust ter wereld. Het is belangrijk dat de Seakinghelikopters niet nodeloos moeten opstijgen. Elke vlucht kost namelijk 10.000 euro.

Men heeft ook een ongevalanalyse laten uitvoeren rond de kusttram, die gepresenteerd werd aan de minister van Mobiliteit. Na afloop heeft iedere burgemeester op het traject een fiche gekregen over de gevaarlijke punten op zijn grondgebied, met suggesties voor een mogelijke aanpak.

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), dat betoelaagd wordt door de Vlaamse Gemeenschap en de provincie West-Vlaanderen, behoort tot de vijf belangrijkste maritieme instituten ter wereld. Het werkt rechtstreeks en onrechtstreeks samen met 1500 mariene wetenschappers en het beschikt over de grootste databanken ter wereld op dit gebied. Het werkt goed samen met verschillende universiteiten, maar vooral met de UGent, onder meer rond de plastics in de zee. De Vlaamse overheid heeft het vroegere onderzoeksschip De Zeeleeuw geschonken aan Kenia. Dat is nu het enige researchschip in de West-Indische oceaan die een uitzonderlijk grote biodiversiteit kent. Het VLIZ zal de link leggen naar de andere westerse maritieme instituten.

2.5. *Uiteenzetting door de heer Jan Briers, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen*
Bestuurlijk toezicht

De heer *Jan Briers* verklaart dat er inzake bestuurlijk toezicht 299 klachten waren, 1914 inzendingsplichtige besluiten en slechts 543 adviesvragen vanuit de gemeenten. Er werden 596 jaarrekeningen van gemeenten goedgekeurd en er waren 32 gunningen van overheidsopdrachten van polders en wateringeng. In 2013 was er geen enkel tuchtdossier. Sinds 1 januari 2013 waren er nog negen eedafleggingen, waarvan vijf na een beroep bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen (RvV).

Coördinerende opdracht

Binnen de coördinatieopdrachten heeft de heer Briers als turbomanager slechts een dossier van de GSVC moeten afwickelen en dat leidde tot een positief resultaat. Het Overlegplatform Vlaamse buitendiensten was ten gevolge van de ziekte van zijn voorganger nog niet aangepakt en werd pas enkele weken geleden opgestart. Dankzij dat instrument gaan de Vlaamse ambtenaren veel nauwer samenwerken zodat de dossiers vlugger worden afgewerkt en positiever worden geëvalueerd.

De heer Briers gaat in op een aantal Oost-Vlaamse projecten. Het Parkbos is een prachtig project dat hij heeft mogen erven van zijn voorganger, André Denys, die heel wat gerealiseerd heeft voor Oost-Vlaanderen. Tegen 2015 moeten de parkbosbruggen er liggen. Er is dit jaar ook een informeel overleg opgestart rond het Drongengoed, het grootste aaneengesloten bosgebied in Oost-Vlaanderen, op de grens met West-Vlaanderen. Voor dit project moet er overleg met West-Vlaanderen worden opgestart. Er zijn ook gesprekken bezig met enkele gemeenten en met Vlaams-Brabant om het project Het landschap van Erembald tot Kravaalbos opnieuw op gang te trekken.

Ook binnen het project van de Gentse Kanaalzone werd al heel wat gerealiseerd. De koppelingsgebieden langs de gemeenten in de Kanaalzone worden weldra gerealiseerd. De grote zeesluis in Terneuzen zat in 2013 in de planuitwerkingsfase. In dat verband werkte men nauw samen met de gouverneur van Zeeland. Zelfs de haven van Zeebrugge is hierin geïnteresseerd. Misschien kan men ook de Waaslandhaven bij dit project betrekken.

In 2013 werden binnen het provinciaal veiligheidsoverleg onder meer de volgende thema's besproken: de eindejaarsactie inzake alcoholcontroles, verkeersveilige nacht en de ANPR-camera's. De provinciale veiligheidsceel zorgt voor overleg tussen de vijf disciplines die bij een ramp betrokken zijn, namelijk politie, brandweer, de medische sector, de media en de logistieke sector, namelijk defensie en civiele bescherming. Oost-Vlaanderen heeft na Antwerpen het hoogste aantal Sevesobedrijven. Het is belangrijk om oefeningen te houden, niet alleen binnen de fabriek, maar ook daarbuiten. Daar bestaat nogal wat weerstand tegen. Ook de nucleaire oefeningen rond Doel mag men niet uit de weg gaan.

‘Getuigen onderweg’ streeft naar een sensibilisering van scholieren rond verkeersveiligheid. Er zijn 21 getuigen, slachtoffers en hun nabestaanden, die getuigenis afleggen in de scholen. Dit vond 178 verschillende keren plaats in 2013.

De werkbezoeken aan de gemeenten verlopen in samenwerking met de provinciale, Vlaamse en federale diensten. Aan de administratieve ontmoeting wordt er telkens een artistiek-cultureel evenement verbonden. Op die manier leren de administraties en politici elkaar veel beter kennen. Dat leidt ook tot contact met de bevolking.

De gouverneur heeft aan de gemeenten gevraagd welke mogelijkheden ze zagen tot het inrichten van pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners. Daarop is echter weinig antwoord gekomen. Dat heeft te maken met het feit dat de Vlaamse Regering geen verplichtingen heeft opgelegd. Hij suggereert dat er per brandweerzone een doortrekkersterrein ter beschikking zou moeten worden gesteld. Het voorbije jaar zijn er wel geen problemen gemeld.

Regioscreening

Over de regioscreening vermeldt de heer Briers dat het een goede zaak was dat burgemeesters, OCMW-voorzitters en -secretarissen elkaar ontmoet hebben. Daarbij ging het niet alleen over een rationalisering van de samenwerkingsstructuren, maar ook over het uitwerken van nieuwe structuren, vooral rond ICT (informatie- en communicatietechnologie), cultuur en toerisme. Minister Bourgeois zal de conclusies binnenkort met deze commissie kunnen bespreken.

Jacht

Het meeste werk rond de jacht berust bij de arrondissementscommissaris. In het vorige seizoen werden er 2821 jachtverloven uitgereikt, en dat aantal is dit seizoen nog licht gestegen. Ongeveer de helft van die verloven wordt nog altijd uitgereikt via het loket. Jachtvergunningen worden vooral uitgereikt aan buitenlanders die hier komen jagen.

Integraal waterbeleid

Het integraal waterbeleid houdt het voorzitterschap in van vijf bekkenbesturen. Voor het Benedenscheldebekken wordt samengewerkt met de gouverneur van Antwerpen en voor het Leiebekken met de gouverneur van West-Vlaanderen. Het Denderbekken wekt de meeste zorgen. Drie jaar na de overstromingen moet men nog beginnen met de eerste aanpassing van de sluizen en met de eerste verhogingen van de dijken. De sluizen dateren uit de negentiende eeuw. Het gaat dus om erfgoed dat niet mag worden afgebroken. De gouverneurs zijn klaar om het nodige werk uit te voeren, maar de Vlaamse Regering moet een handje toesteken.

3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

3.1. *Tussenkomst van de heer Jan Verfaillie*

De heer Jan Verfaillie beseft dat de uitnodiging van de gouverneurs het gevolg is van een politiek akkoord naar aanleiding van de benoeming van de heer Briers tot gouverneur van Oost-Vlaanderen. Niettemin is het voor de parlementsleden een verrijking om meer inzicht te krijgen in de taken van de gouverneurs.

In de toekomst zal er voor de aanstelling van de gouverneurs een open procedure worden gevolgd. Gezien het omvangrijke takenpakket van de gouverneurs, ook voor een stuk in opdracht van de federale overheid, zal de Vlaamse Regering daarbij heel omzichtig te werk moeten gaan.

De gouverneurs hebben veel contacten met de lokale besturen. Vanuit bepaalde politieke partijen is er een roep naar nieuwe fusies. Beklagen de burgemeesters van de kleinere gemeenten zich erover dat ze hun taken niet langer aankunnen? Denken ze dat de kleinere gemeenten zullen moeten opgaan in een groter samenwerkingsverband? Of kunnen de meeste problemen worden opgelost door een intensievere samenwerking?

Door zijn coördinatieopdracht kan de gouverneur veel in beweging zetten. Lukt het altijd behoorlijk om de betrokken partijen en administraties samen te brengen?

In welke mate heeft gouverneur Berx in het kader van het dossier Turnhout ondervonden dat de procedure voor onbestuurbaarheid voor verbetering vatbaar zou zijn? Heeft ze daarover suggesties doorgespeeld aan de minister?

De gouverneur, die eigenlijk een ambtenaar is, is tegelijk ook voorzitter van de bestendige deputatie, een politiek beslissingsorgaan. Is dat een verrijking of is het alleen een extra opdracht?

3.2. *Tussenkomst van de heer Sas van Rouveroi*

De heer *Sas van Rouveroi* beseft dat dit een historisch moment is. Hij heeft wel een aantal bedenkingen bij de gehanteerde formule. De gouverneurs hebben in hun uiteenzettingen een territoriale logica gehanteerd en geen thematische. Wat hem betreft hoeven de gouverneurs niet te beargumenteren dat hun functie nuttig en interessant is. In deze commissie zou er vooral een debat moeten gevoerd worden over de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen en van de provincies. Voor de volgende keer zou de focus dus moeten worden verlegd, al is het niet de bedoeling in een politieke discussie te belanden.

Als de gouverneurs vooraf documentatie bezorgen aan de commissieleden, zoals mevrouw Berx heeft gedaan, dan kan het debat naar een hoger niveau worden getild. Het tijdstip van deze vergadering is blijkbaar wat ongelukkig gekozen, want de meeste jaarverslagen zijn nog niet klaar. Men kan er ook aan denken om de gouverneurs in de toekomst om beurten uit te nodigen.

De concrete vragen van de heer van Rouveroi hebben vooral betrekking hebben op de regioscreening. Gouverneur De Witte had het over vijftien tot twintig gedeconcentreerde diensten. Over hoeveel diensten gaat het precies? Kan er per provincie een inventaris van alle gedeconcentreerde Vlaamse diensten bij het verslag worden gevoegd? De derde fase van de regioscreening loopt nog door in 2014. Wanneer zullen de actieplannen en de concrete maatregelen worden opgeleverd?

Mevrouw Berx stelde dat de analyse en de aanbevelingen van Deloitte deel zullen uitmaken van een overkoepelende nota die wordt opgeleverd in januari 2014. Is die nota er al en kan die worden ingekeken?

Met de regioscreening wilde men de bestuurskracht van de lokale besturen meten en de bestuurlijke drukte op het intermediaire niveau in kaart brengen. Is het gelukt om de bestuurskracht te meten via de regioscreening? Zo ja, op basis van welke criteria is dat gebeurd?

Het verslag van Deloitte zegt dat de grenzen van de provincie Antwerpen in het oosten en in het zuiden duidelijk zichtbaar zijn. Waardoor wordt dit contrast veroorzaakt? Zijn er meer samenwerkingsverbanden in de provincie Antwerpen? Werd er op een andere manier geïnventariseerd? Of gaat het om een combinatie van beide veronderstellingen? In de uiteenzetting van de heer Reynders vindt de spreker impliciet al een deel van het antwoord. De centripetale kracht van de provincie Limburg is namelijk veel groter dan de centripetale kracht van de provincie Antwerpen. Dat is al een eerste factor die het verschil kan verklaren, maar misschien zijn er nog andere factoren. Als dat inderdaad het geval is, dan zijn die factoren generiek, en dat zou wijzen op een tekortkoming binnen de regioscreening.

Regioscreening leidt tot clustering, op basis van intergemeentelijke samenwerking of op basis van socio-economische of morfologische gegevens. Alle gouverneurs benadrukken dat de clustering niet moet worden gezien als een voorafname van een mogelijke regionale territoriale omschrijving. Toch bestaat de indruk dat de clustervorming relatief soepel is verlopen. Hebben alle provinciegouverneurs die indruk?

Uit de toelichting van mevrouw Berx begrijpt de heer van Rouveroy dat de meeste besturen de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's als een meerwaarde beschouwen. Uit het jaarverslag 2013 van de provincie Antwerpen blijkt dat ze de samenwerking maximaliseren of zelfs streven naar een fusie tussen gemeente en OCMW. Is dat in de andere provincies in dezelfde mate het geval?

Eventuele fusies van gemeenten liggen bijzonder gevoelig. Mevrouw Berx sprak in dat verband over een biechtstoelprocedure die moet leiden tot een gesprek. In Antwerpen is er op dat vlak blijkbaar een grotere dynamiek. Hoe ervaren de andere gouverneurs dat?

De provinciale taakstelling is gewijzigd ten gevolge van de interne staatshervorming. Hebben de gouverneurs de indruk dat die operatie ondertussen achter de rug is? Is dat vlot gegaan? Zijn de gouverneurs tevreden over hun coördinerende opdracht? Beschikken ze over voldoende instrumenten om hun rol als turbomanager op te nemen? Wat denken de gouverneurs over de relaties tussen de provincies en de Vlaamse overheid?

3.3. *Tussenkomst van de heer Bart Caron*

De heer *Bart Caron* vindt dit een interessant gesprek maar hij heeft wel een aantal algemene bedenkingen. Hoe neutraal de provinciegouverneurs ook zijn, ze worden aangestuurd door de minister van Binnenlands Bestuur. De opdracht tot regioscreening wordt bijvoorbeeld gegeven door de minister van Binnenlands Bestuur en vloeit voort uit het regeerakkoord. Daardoor zit er toch een politieke kant aan de zaak. Hierover zal het verdere gesprek met de minister moeten worden gevoerd.

De problematieken op het terrein zijn gekend: de verhouding tussen gemeenten, intercommunales, provinciebesturen, gedeconcentreerde diensten. Daarvoor is er eigenlijk geen regioscreening nodig. Uit het rapport van de heer De Witte blijkt echter dat er gemiddeld slechts vijftien beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende samenwerkingsstructuren zijn waar de gemeenten echt bij betrokken zijn. Het probleem is dus mogelijk minder complex dan men zou denken. Is die verhouding dezelfde in de andere provincies?

Met de regioscreening wilde men de verrommeling tegengaan. Men mag de samenwerking echter ook niet afremmen waar die nuttig is. Samenwerking op het vlak van cultuur kan bijvoorbeeld leiden tot een grote efficiëntiewinst. Zo kan men meer bezoekers bereiken voor minder geld. Men moet dus niet bang zijn van samenwerking en ook niet van interbestuurlijke samenwerking. Misschien ligt er in de toekomst wel een rol weggelegd voor de gouverneurs om de interbestuurlijke samenwerking in goede banen te leiden.

Het valt de heer Caron op dat er inzake klachten en adviesvragen grote verschillen zijn tussen de provincies. West-Vlaanderen heeft veruit het hoogste aantal adviesaanvragen. Hoe zijn die verschillen te verklaren? Heeft dat te maken met de beleidscultuur?

De coördinatieopdrachten van de gouverneurs zijn heel nuttig. De gouverneurs kunnen de politieke tegenstellingen overstijgen en het algemeen belang laten primeren op de politieke belangen van de korte termijn. Het overlegplatform van de Vlaamse buitendiensten is een uitvloeisel van het witboek Interne Staatshervorming. Een betere coördinatie is zeker noodzakelijk want het is algemeen bekend dat de Vlaamse overheid onderling weinig gecoördineerd optreedt. Dat heeft onder meer te maken met botsende belangen. Op het provinciale niveau krijgt men te maken met de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld inzake ruimtelijke ordening en vergunning. Anderzijds zetten de grote intercommunale structuren ook vaak projecten op met een grote impact op de ruimtelijke ordening. De vraag is hoe men de coördinerende taak opneemt. Worden de gouverneurs bekrachtigd in deze rol? Welke knelpunten ontmoeten ze daarbij? Gebeurt de coördinatie frequent of zit een en ander nog in een opstartfase?

3.4. Tussenkost van mevrouw Patricia De Waele

Mevrouw *Patricia De Waele* stelt vast dat de gouverneurs een boeiende opdracht hebben. Inzake de coördinatieopdrachten zijn er belangrijke verschillen tussen de gouverneurs. Inzake het bestuurlijk toezicht zijn er vooral overeenkomsten. Het jaarverslag van de gouverneurs is alleszins een nuttig instrument. Het biedt een klankbord van datgene wat de lokale besturen aan knelpunten en problemen meemaken.

Het aantal adviesvragen is in het voorbije jaar in alle provincies sterk gestegen. De spreker ziet daarin een indicatie dat de lokale besturen de bestaande regelgeving als ingewikkeld ervaren. Men moet voorkomen dat de gouverneurs in de toekomst in de eerste plaats een adviesverlenende overheid worden. Is men wel op de goede weg met de administratieve vereenvoudiging? Is de Vlaamse regelgeving wel voldoende transparant?

Vanuit het Vlaamse niveau is er enkele jaren geleden aan de provinciegouverneurs gevraagd om voorstellen te doen voor permanente motorcrossterreinen. Dit onderwerp kwam vandaag niet aan bod.

De heer *Lodewijk De Witte* merkt op dat deze vraag gericht was aan de deputaties.

Mevrouw *Patricia De Waele* veronderstelt dat de gouverneurs ook wel met die vraag bezig geweest zijn. Ze merkt op dat de vraag vanuit het Vlaamse niveau intussen wat afgezwakt is: het hoeft niet langer te gaan om een permanent motorcrossterrein.

3.5. Tussenkost van mevrouw Els Robeyns

Mevrouw *Els Robeyns* denkt dat de gouverneurs een boeiende maar ook moeilijke taak hebben. De regioscreening was bedoeld om de bestuurlijke verrommeling aan te pakken. Ze veronderstelt dat de minister streefde naar vaste geografische samenwerkingsverbanden, waarbinnen een aantal gemeenten maximaal samenwerken. Zij is daar geen voorstander van, zeker niet als die van bovenaf worden opgelegd. Samenwerking moet van onderuit groeien, op basis van behoefte en van inhoudelijke noden.

Is de clustervorming in de verschillende provincies vlot verlopen? Bestaat er overal een gebiedsgerichte afbakening? Hebben de gouverneurs, binnen hun overleg met de lokale besturen, werkelijk ervaren dat er een draagvlak is voor geografische samenwerkingsverbanden?

Mevrouw Robeyns denkt dat de lokale besturen vragende partij zijn voor meer samenwerking, maar niet voor bijkomende structuren. Er is wel behoefte aan coördinatie en ondersteuning. In Limburg speelt de provincie een dergelijke rol als expertisecentrum voor de ondersteuning van gemeenten. Dit kan ook een antwoord bieden op de problematiek van de zwakke bestuurskracht van sommige gemeenten. Hoe zien de gouverneurs de coördinerende rol van de provincies op het ogenblik dat de regio's zijn afgebakend?

3.6. *Tussenkost van de heer Willy Segers*

De heer *Willy Segers* beaamt dat deze bijeenkomst een historisch karakter heeft. Hij kan de vragen bijtreden die er werden gesteld over de toekomst van de regioscreening maar wijst er op dat er nog slechts enkele maanden resten tot aan de verkiezingen. Naar methodiek vindt hij het alleszins goed dat de verschillende gouverneurs in dezelfde vergadering aan bod kunnen komen. Het lijkt hem wel zinvol om meer aandacht te besteden aan de specifieke lokale (provinciale) knelpunten.

De commissie zal binnenkort met de minister in debat kunnen gaan over de regioscreening. Vóór de verkiezingen van 2012 werden er niet veel initiatieven verwacht rond eventuele fusies van gemeenten. Zit daar intussen enige beweging in? Kan de regioscreening leiden tot samenwerking over de provinciegrenzen heen?

3.7. *Tussenkost van de heer Jan Durnez*

De heer *Jan Durnez* dankt de gouverneurs voor de gedrevenheid waarmee ze hun werk doen. Uit de regioscreening zou gebleken zijn dat het aantal beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende samenwerkingsverbanden beperkt blijft tot een vijftiental per gemeente. In de toekomst zal men zich daarop moeten concentreren.

De gouverneurs hebben nu ook een coördinerende rol. Heeft dit geleid tot een cultuuromslag bij de centraal gestuurde sectorale administraties?

4. Antwoorden van de gouverneurs

4.1. *Antwoorden van de heer Lodewijk De Witte*

De heer *Lodewijk De Witte* stelt dat de inhoudelijke conclusies uit de regioscreening en de beleidslessen die daaruit worden getrokken, in eerste instantie met minister Bourgeois worden besproken. Daarom hebben de gouverneurs zich in deze commissie beperkt tot het geven van een schets van het verloop van de screening. Of er nu al dan niet nood is een fusie, is een vraag die door de minister moet worden beantwoord en waarmee die met het parlement in debat moet gaan.

De heer De Witte merkt op dat het geciteerde gemiddelde van vijftien tot twintig reële samenwerkingsverbanden waar de gemeenten zelf in investeren, gebaseerd is op informatie van de gemeenten zelf. Het lidmaatschap van heel wat nutsintercommunales en van de Watergroep of De Lijn, is belangrijk voor de bevolking, maar veel (vooral kleinere) gemeentebesturen zijn daar niet echt mee bezig. De vijftien à twintig structuren zijn dus de samenwerkingsverbanden waarvan de gemeenten zelf aangeven dat zij er in investeren en waarvan zij aanvoelen dat zij er het beleid in de eigen gemeente mee kunnen aansturen.

De reële bezorgdheid die aan de basis lag van de regioscreening was de bestuurskracht van de gemeentebesturen. De gouverneurs beschikten niet over precieze indicatoren om de reële bestuurskracht te meten. Er is echter wel degelijk een probleem met de bestuurskracht. Dat wordt namelijk vertolkt door de gemeentebestuurders van nagenoeg alle gemeenten. Het gebrek aan bestuurskracht geldt niet noodzakelijk voor elk beleidsdomein, maar elke gemeente heeft wel bepaalde uitdagingen waarvoor ze botst op de grenzen van haar bestuurskracht. Daarom werd op vraag van de minister aan de gemeenten zelf

gevraagd welke oplossingen ze zien, en op welke termijn. De beleidsconclusies in dat verband bespreekt men echter beter met de minister. De minister is ook meester van de timing die hij in dat verband wil hanteren.

De clustering van gemeenten was alleen bedoeld voor het organiseren van een zinvolle vergadering. Als er te veel gemeenten tegelijkertijd uitgenodigd worden, is een samenspraak onmogelijk. De clustering was gebaseerd op de facto bestaande vormen van samenwerking. Gemeenten die samenwerken met gemeenten uit verschillende clusters, werden twee keer uitgenodigd. Maar het was dus geenszins de bedoeling om de gemeenten al in een of andere groep in te delen, wel om een zinvol gesprek te organiseren.

Er is inderdaad een grote verkokering tussen de verschillende Vlaamse diensten. Binnen deze diensten is men zich daarvan ook bewust. Ondertussen is er een grotere bereidheid gegroeid om naar gezamenlijke oplossingen te zoeken. Stilaan gebeurt er dus een cultuuromslag. De coördinerende rol van de gouverneur is belangrijk om tot die cultuuromslag bij te dragen.

Moet de gouverneur voorzitter blijven van de deputatie? Het is in elk geval bijzonder nuttig dat hij of zij het provinciale beleid mee kan opvolgen. De gouverneurs kunnen verwijzen naar bestaande projecten of naar Vlaamse regelgeving. Ze kunnen ook verduidelijken welk standpunt de betrokken gemeenten ter zake innemen. Daarnaast kunnen ze de gemeenten attent maken op de provinciale initiatieven. Die wederzijdse beïnvloeding maakt de sterkte uit van de functie van de gouverneur. De gouverneurs zijn dus vragende partij om, met adviserende stem, voorzitter te blijven van de deputatie. Het nemen van de beslissingen blijft uiteraard een opdracht van de provincieraad en van de deputatie.

De heer De Witte stelt nog vast dat veel gemeentebesturen vastlopen in de steeds complexere wetgeving, ook voor relatief kleine dossiers. In dergelijke gevallen probeert hij de gemeenten te ondersteunen om tot een haalbare oplossing te komen. Als een gemeente een reglementering opmaakt rond quads, dan zou ze volgens het verkeersreglement aan elke kruising van wegen een verbodsbord moeten opstellen. De gouverneur kan echter vooraf toezeggen dat het voor hem volstaat dat er een reglement is. Hij kan natuurlijk geen garanties geven dat de gemeente het ook zal halen als iemand zich tot de Raad van State wendt.

4.2. *Antwoorden van mevrouw Cathy Berx*

Mevrouw *Cathy Berx* antwoordt dat zij in het concrete geval van structurele onbestuurbaarheid voor een groot deel aan rechtsvinding heeft moeten doen. Dat is bijzonder interessant, maar voor de gemeenten die te maken krijgen met problemen op het vlak van structurele onbestuurbaarheid biedt dat weinig houvast. De parlementaire voorbereiding met betrekking tot het Gemeentedecreet bevat niet zoveel hefbomen om te weten wanneer er precies sprake is van structurele onbestuurbaarheid. Of en op welke manier de gemeenteraadsbeslissing waarin de structurele bestuurbaarheid wordt vastgesteld of uitgeroepen, moet worden gemotiveerd en/of voorwerp kan uitmaken van schorsing of vernietiging en de gevolgen daarvan, is niet duidelijk. De termijn waarbinnen de gouverneur een poging tot bemiddeling moet afronden, is evenmin bepaald. Mevrouw Berx heeft haar ervaringen met betrekking tot de manier waarop zij haar bemiddelingsopdracht heeft aangepakt, overgemaakt aan de minister en gedeeld met de andere gouverneurs. Bij gebrek aan duidelijke regels heeft ze maximaal voortgebouwd op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de motiveringsplicht.

In afspraak met de minister werd de regioscreening zeer breed en open aangepakt. Aan alle lokale besturen werd gevraagd hoeveel samenwerkingsverbanden er waren en hoe ze dat definieerden. Nadien werd er ook gevraagd om een onderscheid te maken tussen belangrijke en minder belangrijke samenwerkingsverbanden.

Het klopt dat er vooraf geen indicatoren werden vastgelegd aan de hand waarvan de bestuurskracht van de gemeente kan worden getoetst. Het is misschien logisch dat men over indicatoren zou beschikken, maar het is niet zo gemakkelijk om dergelijke indicatoren op te stellen. Er zijn wel instrumenten vanuit het bestuurlijk toezicht, zoals de controles op de financiën en op de realisatie van BBC. Op dit ogenblik komen tal van uitdagingen samen, onder meer de stijgende pensioenlast, de bijdrage voor het OCMW, de politie en de implementatie van de brandweershervorming. Het is dan ook geen toeval dat er, zeker voor de provincie Antwerpen, vragen zijn om sterker te gaan samenwerken op het vlak van veiligheid, althans in drie van de vier clusters.

De clusters zijn inderdaad gemakkelijk gevormd. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken heeft ooit in een rapport en advies een duidelijke regioafbakening voorgesteld. De burgemeesters konden zich daar echter niet in herkennen. Vlaanderen hoeft niet ingedeeld te worden in 24 regio's in plaats van in vijf provincies. Aan de burgemeesters werd dan gevraagd hoe zij die indeling zagen. Om het gesprek op een coherente manier te kunnen voeren werd in clusters van gemeenten gedebatteerd. Van meet af aan was duidelijk dat deze indeling geen voorafname is van een vaste schaal van samenwerking. Schalen verschillen of kunnen verschillen al naargelang de beleidsdomeinen waarrond wordt samengewerkt. Het is nu wachten op de globale conclusie uit de regioscreenings van de verschillende provincies. De minister zal daaruit de nodige beleidsconclusies trekken.

Sommige burgemeesters hebben zelf expliciet gewag gemaakt van fusies. Op tal van domeinen is de samenwerking namelijk heel intensief omdat de betrokken gemeenten van oordeel zijn dat ze de taken veel beter kunnen doen wanneer ze intensief samenwerken en/of omdat ze menen de expertise en capaciteit te missen om alles zelf te doen. De regelgeving wordt immers complexer en omvangrijker en bijgevolg ook de nood aan professionalisme.

Sommige burgemeesters wierpen de vraag op of gemeenten die nagenoeg voor alle beleidsdomeinen samen moeten werken om een voldoende kwaliteit aan dienstverlening te kunnen aanbieden en/of alle taken te kunnen vervullen, dan nog wel als afzonderlijke gemeenten kunnen blijven bestaan. De openheid om hierover te praten is er voor zover die discussie in alle discretie kan worden gevoerd. Bovendien moet de tijdshorizon voldoende ruim zijn. De huidige en de volgende minister van Binnenlands Bestuur moeten nagaan welke optimale randvoorwaarden er vervuld moeten zijn om stappen in die richting te kunnen zetten. Fusie moet winst en geen verlies opleveren.

De Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) is beter geplaatst dan de gouverneurs om zich uit te spreken over de impact van de decretale wijzigingen inzake de provinciale taakstelling.

Het aantal klachten is vrij gelijklopend in West-Vlaanderen en in Antwerpen. Het aantal klachten zegt natuurlijk niet noodzakelijk iets over de aard van de klachten. In een aantal gemeenten zijn er mensen die nagenoeg voor elke beslissing van het college van burgemeester en schepenen een klacht indienen. Alle klachten worden uiteraard even correct en objectief behandeld. Zulke klagers hebben soms een punt. Als er vanuit een bepaalde gemeente verschillende klachten komen over de samenstelling van de adviesorganen, dan

gaat het mogelijk om een structureel probleem. Dan wordt de gemeente geïnformeerd over de manier waarop ze dat het best kan aanpakken. Ook de betrokken persoon wordt daarover geïnformeerd. Als hij een punt heeft, dan krijgt hij gelijk. Het is wel belangrijk dat de klagers weten welke impact veelvuldige klachten kunnen hebben op de werking van een gemeente zeker als er voor de geringste mogelijke onvolkomenheid een klacht wordt ingediend. Een dergelijke structurele aanpak, waarbij het gesprek wordt aangegaan met dergelijke klagers, heeft een impact op het aantal klachten.

Hebben de gouverneurs de nodige hefboomen om hun coördinerende rol waar te maken? De gouverneurs hebben geen geld en geen beslissingsmacht. Een duidelijk mandaat is cruciaal. Wanneer een afdeling van de Vlaamse overheid haar vraagt om een coördinerende rol op te nemen in een eerder complex dossier met een behoorlijk grote impact, dan legt ze dat voor aan de ter zake bevoegde minister(s), om een duidelijk mandaat te krijgen. Zo wordt de bereidheid tot samenwerken ook groter. Wanneer het gaat om een eenvoudiger, meer kleinschalige en makkelijker oplosbare aangelegenheid, dan beslist ze uiteraard zelf. De belangrijkste hefboom is persoonlijk engagement: de tijd die men erin investeert, de creativiteit van voorgestelde oplossingen, het bijeenbrengen van de juiste mensen, de openheid en de sereniteit waarmee gesprekken worden gevoerd en verbanden worden gelegd. De gouverneurs hebben bovenal, zo niet alleen, de kracht van de overtuiging. Als ze bepaalde mensen uitnodigen, dan zijn die doorgaans ook bereid om te komen, mee en samen te werken.

De concrete vorm van de samenwerkingsverbanden in het oosten van de provincie heeft ook te maken met een aantal intercommunales. De grenzen van de Intercommunale van de Ontwikkeling van de Kempen (IOK) spelen een rol in de provincie Antwerpen. Soms wordt er inderdaad gevraagd om over de provinciegrenzen heen te kunnen werken. Voor federale thema's zoals veiligheid wordt soms met de gouverneur van Oost-Vlaanderen samengewerkt, bijvoorbeeld voor de Waaslandhaven die zich op het grondgebied van Oost-Vlaanderen bevindt. Voor de rampoefeningen rond de kerncentrale van Doel wordt er niet alleen provinciegrensoverschrijdend gewerkt, maar ook landsgrensoverschrijdend.

Mevrouw Cathy Berx stelt nog dat er in de provincie Antwerpen veel vragen zijn van de lokale besturen naar ondersteuning door de provincie. Daarbij kan het gaan om de gezamenlijke realisatie van een bepaalde infrastructuur, bijvoorbeeld zwembaden.

4.3. *Tussenkoms van de heer Jan Briers*

De heer Jan Briers heeft de toeristische regio's als basis genomen voor de clustering bij de regioscreening. De gemeenten die met die indeling niet akkoord gingen, konden zich zonder problemen aansluiten bij een andere regio. Het gevolg is alleen dat de Leiestreek is uitgebreid met Gent en de Gentse zeehaven.

Hij illustreert het belang van de regioscreening met het voorbeeld van het Meetjesland. In Oost-Vlaanderen is dat de enige regio met een streekplatform. In die regio waren drie van de vier samenwerkingsverbanden bezig met toerisme en economische ontwikkeling. De burgemeesters vinden dat ze daarover geen controle meer hebben.

Er is bij de regioscreening telkens vraag geweest naar samenwerking over de grenzen heen. Daarbij ging het zowel over de provinciegrenzen, de taalgrens als de landsgrens.

Sommige gemeenten waren vragende partij voor een fusie, andere gemeenten waren tegen. De houding tegenover een eventuele fusie was echter niet afhankelijk van de schaal van de gemeente.

Het is niet slecht dat de gouverneur de bestendige deputatie voorziet. De gouverneur is een coördinerend en bemiddelend figuur.

De heer Briers denkt dat de stijging van het aantal adviesvragen te maken heeft met het feit dat de gemeenten om besparingsredenen steeds minder knowhow in eigen huis hebben. Daardoor zijn ze verplicht om op zoek te gaan naar knowhow bij de provinciale ambtenaren. Dat heeft dus niet te maken met een te complexe regelgeving.

Er bestaat een grote behoefte om de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's te maximaliseren. De houding tegenover een fusie verschilt wel van gemeente tot gemeente.

4.4. *Antwoorden van de heer Herman Reynders*

De heer *Herman Reynders* bevestigt dat er ook in Limburg een grote vraag is naar samenwerking tussen OCMW's en gemeenten. In veel gemeenten is er een dergelijke fusie gebeurd. Waar dat niet gebeurd is, heeft dat vaak te maken met politieke en persoonlijke redenen.

Hij maakt nog de bedenking dat de grote verscheidenheid tussen de provincies gerespecteerd moet worden.

4.5. *Antwoorden van de heer Carl Decaluwé*

De heer *Carl Decaluwé* beaamt de opmerking dat iedere provincie haar eigen identiteit heeft. Hij ziet gelijkenissen tussen West-Vlaanderen en Limburg, uitgesproken provincies die geen van beide in het centrum van het land gelegen zijn en waarin er zich geen grote stadsagglomeratie bevindt.

De rol van de gouverneur als voorzitter van de deputatie is vooral belangrijk op informatief vlak. Deze rol zorgt ervoor dat de gouverneur beter op de hoogte is van wat er leeft in de provincie. Hij kan ook de link leggen met bepaalde dossiers.

De gouverneurs beschikken niet over specifieke instrumenten om hun rol als turbomanager waar te maken. De sterkte van het ambt is dat gouverneurs op een informele manier bilaterale gesprekken kunnen voeren en dat ze aldus bepaalde lijnen kunnen leggen in een dossier. Dat heeft te maken met het gezag van het ambt, met de persoonlijke overtuigingskracht en met de goede contacten met de burgemeesters. Ook op momenten dat er een formele beslissing moet worden genomen, kunnen ze op die manier een rol spelen.

In West-Vlaanderen zijn er inderdaad een aantal professionele klachtenindieners. Daardoor liggen de cijfers wat hoger. In West-Vlaanderen zijn er ook veel bestuurswissels geweest. Volgend jaar zal deze situatie zich wellicht stabiliseren.

West-Vlaanderen werkt al twintig jaar in een vijftal vaste regio's, op een of twee discussies na. Dat is historisch gegroeid. Over de regioafbakening voor de evaluatie van de regio-screening is er geen discussie geweest. Dat heeft ook te maken met de bestaande intercommunale samenwerking. De provincie West-Vlaanderen heeft een sterke gebiedsgerichte werking. Vooral de kleinere gemeenten rekenen op de ondersteuning van het provinciebestuur. Op basis van die realiteit moet de politiek een beslissing nemen.

De gouverneurs zien elkaar geregeld en er is ook samenwerking, zowel op Vlaams als federaal vlak. De bekkenbesturen zijn een goed voorbeeld van samenwerking over de provinciegrenzen heen. De heer Decaluwé werkt samen met Oost-Vlaanderen, met Henegouwen, met Noord-Frankrijk en met Groot-Brittannië rond het thema van de veiligheid.

Tot slot merkt de spreker op dat centraal gestuurd beleid voor een stuk immobiliseert. Problemen lost men best binnen de eigen provincie op. Als men daarvoor telkens naar Brussel moet, riskeert men toch vertragingen.

Marnic DE MEULEMEESTER,
voorzitter

Willy SEGERS,
verslaggever